

Από την έξωση του Όθωνα (1862) έως το κίνημα στο Γουδί (1909)

Ο Γεώργιος Α΄ βασιλιάς των Ελλήνων – Η ενσωμάτωση των Επτανήσων

- Μετά την έξωση του Όθωνα, ως βασιλιάς επιλέγεται από τις Δυνάμεις (Αγγλία, Γαλλία, Ρωσία) ο πρίγκιπας Γεώργιος-Γουλιέλμος Γκλύξμπουργκ της Δανίας (Γεώργιος Α΄).
- Η Αγγλία παραχώρησε στην Ελλάδα (ως δώρο στον Γεώργιο Α΄) τα **Επτάνησα**.
- Η **ενσωμάτωση των Επτανήσων με την Ελλάδα** έγινε στις 23 Σεπτ./5 Οκτ. 1864.

Το σύνταγμα του 1864

- Το **νέο σύνταγμα** ψηφίστηκε από την Εθνοσυνέλευση στις 17 Νοεμβρίου 1864.
- Σύμφωνα με το νέο σύνταγμα:
 - Ο λαός αναγνωρίζεται ως **κυρίαρχος** παράγοντας του πολιτεύματος («Άπασαι αι εξουσίαι πηγάζουσιν εκ του Έθνους».)
 - Θεσπίζεται το πολίτευμα της **Βασιλευδόμενης Δημοκρατίας**.
 - Τη **νομοθετική** εξουσία ασκούν ο **βασιλιάς** και η **Βουλή**.
 - **Δικαίωμα ψήφου** είχαν οι **άνδρες** άνω των 21 ετών.
 - Την **εκτελεστική** εξουσία ασκεί ο **βασιλιάς** με τους **υπουργούς** που διορίζει ο ίδιος.
 - Η **δικαστική** εξουσία κηρύχθηκε **ανεξάρτητη**.

Εσωτερικές πολιτικές εξελίξεις

- Ο Αλέξανδρος **Κουμουνδούρος** κυριάρχησε στην πολιτική ζωή στο διάστημα 1864-1871.
 - Διένειμε **εθνικά κτήματα**.
 - Επιδίωξε τη **διεύρυνση των συνόρων**.
 - Πέτυχε την **ειρηνική προσάρτηση της Θεσσαλίας και μέρους της Ηπείρου**, στο Συνέδριο του Βερολίνου (1878).
- **Προβλήματα** στη λειτουργία του κοινοβουλευτικού θεσμού:
 - Καθώς οι δημόσιοι υπάλληλοι δεν ήταν μόνιμοι, οι βουλευτές πίεζαν για **προσλήψεις οπαδών τους**.
 - **Δεν υπήρχαν** συγκροτημένα κόμματα.
 - Ο βασιλιάς **διόριζε πρωθυπουργό** όποιον πολιτικό ήθελε.
- Ο **Χαρ. Τρικούπης** με άρθρο του («**Τις πταίει;**») σε εφημερίδα (*Καιροί*, 29 Ιουν. 1874) υπερασπίστηκε την **αρχή της δεδηλωμένης**, δηλαδή, τον **διορισμό πρωθυπουργού** μόνο εφόσον εξασφάλιζε την **πλειοψηφία** στη Βουλή.
- Ο Γεώργιος **αποδέχθηκε** την αρχή της δεδηλωμένης και **την εφάρμοσε από το 1875** (αν και όχι πάντα).

Ο δικομματισμός

- Μετά την εφαρμογή της αρχής της δεδηλωμένης, τα **μικρά κόμματα εξαφανίστηκαν** ή **ενσωματώθηκαν** σε μεγαλύτερα.
- **Επικράτησαν δύο μεγάλα κόμματα**, του Χαρ. **Τρικούπη** και του Θεόδωρου **Δηλιγιάννη**, που εναλλάσσονταν στην εξουσία, στη δεκαετία 1885-1895. Το σύστημα αυτό ονομάστηκε **δικομματισμός**.

Το πρόγραμμα του Χαρίλαου Τρικούπη

- **Στόχοι** της πολιτικής του Τρικούπη:
 - Η **κατασκευή μεγάλων έργων** (σιδηρόδρομοι, δρόμοι, διώρυγα της Κορίνθου) για την ανάπτυξη της οικονομίας.
 - Η **ανασυγκρότηση** των ενόπλων δυνάμεων.
 - Η **εξυγίανση της δημόσιας διοίκησης** με θέσπιση αντικειμενικών κριτηρίων πρόσληψης.
 - Η **ειρηνική συμβίωση** με την Οθωμανική αυτοκρατορία.

- **Για την εφαρμογή του προγράμματός του ο Τρικούπης:**
 - Επέβαλε βαρύτατη φορολογία.
 - Συνήψε μεγάλα δάνεια με τράπεζες του εξωτερικού.
 - Προσείλκυσε επενδύσεις από Έλληνες κεφαλαιούχους του εξωτερικού.

Οι θέσεις του Θεόδωρου Δηλιγιάννη

- Στόχοι της πολιτικής του Δηλιγιάννη:
 - Μικρότερη δυνατή φορολόγηση.
 - Υποστήριξη μικροκαλλιεργητών.
 - Κατάργηση του νόμου του Τρικούπη περί αντικειμενικών κριτηρίων πρόσληψης στο δημόσιο.
 - Διορισμός στο δημόσιο των προστατευόμενων του.
 - Ανάπτυξη με παραδοσιακές παραγωγικές δυνάμεις.

Η πορεία προς την οικονομική και εθνική κρίση

- Πτώχευση της Ελλάδας το 1893 από τον Τρικούπη, λόγω αδυναμίας εξόφλησης των δανείων.
- Στις εκλογές του 1895, ο Τρικούπης δεν εκλέχτηκε βουλευτής. Πέθανε το 1896 στη Γαλλία.
- Ο Δηλιγιάννης ανέλαβε την εξουσία και αντιμετώπισε πολλά προβλήματα.
- Επανάσταση στην Κρήτη (1896) για την ένωσή της με την Ελλάδα.
- Ο Δηλιγιάννης έστειλε στρατό στην Κρήτη για να βοηθήσει την επανάσταση και την ένωση (Φεβρ. 1897).

Ο πόλεμος του 1897 και οι πολιτικές εξελίξεις έως το 1908

- Μετά την αποστολή στρατού στην Κρήτη, ξέσπασε ελληνοτουρκικός πόλεμος στη Θεσσαλία.
- Ο ελληνικός στρατός, με αρχηγό τον διάδοχο Κωνσταντίνο, ηττήθηκε.
- Η Ελλάδα υποχρεώθηκε:
 - Να πληρώσει τεράστια αποζημίωση στην Τουρκία.
 - Να πάρει νέο δάνειο, για να πληρώσει την αποζημίωση.
 - Να δεχθεί Επιτροπή Διεθνούς Οικονομικού Ελέγχου, που ανέλαβε τη διαχείριση των ελληνικών δημοσίων εσόδων.
- Μετά την ήττα του 1897:

- Η λαϊκή δυσανεμία κατά των πολιτικών και του βασιλιά, μετά την ήττα του 1897
- Οι παρεμβάσεις του βασιλιά στην πολιτική ζωή

προκάλεσαν

το στρατιωτικό κίνημα στο Γουδί το 1909.

Ερωτήσεις

Ερωτήσεις του βιβλίου, σελ. 63.

Επιπλέον:

1. Πώς και πότε ενσωματώθηκαν τα Επτάνησα στην Ελλάδα;
2. Ποιες ήταν οι σημαντικότερες διατάξεις του συντάγματος του 1864;
3. Τι είναι η αρχή της δεδηλωμένης;
4. Τι ονομάζουμε δικομματισμό στην περίοδο 1885-1895; Ποιοι ήταν οι πρωταγωνιστές του;
5. Ποιοι ήταν οι κυριότεροι στόχοι της πολιτικής του Χαρίλαου Τρικούπη;
6. Ποιοι ήταν οι κυριότεροι στόχοι της πολιτικής του Θ. Δηλιγιάννη;
7. Ποιες ήταν οι συνέπειες από την ήττα του ελληνικού στρατού στον πόλεμο του 1897;
8. Ποιοι παράγοντες οδήγησαν στο στρατιωτικό κίνημα στο Γουδί;